



SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE

2022-10-11

Ärendenummer
NV-07024-22

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över Miljödepartementets promemoria Långsiktig finansiering av kommuners och ideella föreningars medverkan i frågor om slutförvar (M2022/01542)

Sammanfattning

Naturvårdsverket yttrar sig över den del i promemorian som behandlar utbetalningar av statsbidrag till vissa ideella föreningar. I övrigt lämnar vi inga synpunkter.

Naturvårdsverket motsätter sig förslaget att myndigheten ska ta över ansvaret från Strålsäkerhetsmyndigheten för utbetalningar av statsbidrag till vissa ideella föreningar. Det finns tre skäl till detta:

1. Strålsäkerhetsmyndigheten har den kompetens och erfarenhet vad gäller strålsäkerhet och bedömning av ideella organisationers arbete för ökad strålsäkerhet som behövs för att hantera ansökningarna. Naturvårdsverket besitter inte denna kompetens.
2. Naturvårdsverket har tidigare ansvarat för hantering av bidrag till ideella organisationer i frågor om kärnavfall, vilket då innebar att myndigheten behövde omfattande bedömningsstöd av Strålsäkerhetsmyndigheten.
3. att Naturvårdsverket idag hanterar statsbidrag till miljöorganisationer innebär inte nödvändigtvis att de organisationer som nu blir aktuella för organisationsstöd kommer kunna hanteras med nu gällande villkor. Synergieffekterna för hantering av de olika bidragen kan alltså ha överskattats.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Fortsatt statligt stöd till ideella föreningar

Naturvårdsverket motsätter sig förslaget att myndigheten ska ta över ansvaret från Strålsäkerhetsmyndigheten för utbetalningar av statsbidrag till vissa ideella föreningar. Det framgår inte av promemorian vad regeringen vill uppnå med att låta Naturvårdsverket ta över detta ansvar. Naturvårdsverket ser tre skäl till att myndigheten inte bör ta över ansvaret.

1. Enligt Strålsäkerhetsmyndighetens nuvarande bidragshantering och villkoren för ap.7 ska stödet användas för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring i Sverige av använt kärnbränsle och annat

radioaktivt avfall samt slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön. Ansvarig myndighet behöver därför kunna bedöma i vilken utsträckning de aktiviteter som organisationer beskriver i sina ansökningar bidrar till dessa ändamål.

Naturvårdsverket anser att Strålsäkerhetsmyndigheten, som enligt sin instruktion är (1) förvaltningsmyndighet för frågor om skydd av människors hälsa och miljön mot skadlig strålning och (2) ska arbeta för att säkerställa strålsäker drift och avfallshantering i kärnteknisk verksamhet, är den myndighet som bäst kan göra denna bedömning.

2. Enligt Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2017 hade myndigheten ansvar för bidrag till ideella miljöorganisationers insatser i samband med frågor om lokalisering av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle. För att kunna göra bedömningarna som beskrivs ovan behövde Naturvårdsverket stöd från Strålsäkerhetsmyndigheten. Att återgå till en ordning där Naturvårdsverket hanterar bidragen men där en stor del av bedömningen av villkorsuppfyllnad görs av Strålsäkerhetsmyndigheten förefaller inte vara resurseffektivt.
3. Naturvårdsverket delar inte regeringens bedömning att "Den ökade administrationen om förslaget genomförs förväntas därför bli marginell" eftersom det inte är klargjort om villkoren skulle beskrivas under en särskild anslagspost. Naturvårdsverket har gjort tolkningen att skillnaderna mellan syften med detta bidrag och bidrag för ideella organisationer som bidrar till miljömålen är väsentliga. Det skulle därför kräva en egen anslagspost som disponeras till Naturvårdsverket i stället för Strålsäkerhetsmyndigheten, och därmed en separat hantering från befintliga bidrag till ideella organisationer.

Om regeringen ändå väljer att gå vidare med förslaget om att Naturvårdsverket tar över ansvaret för denna bidragshantering förordar myndigheten att förutsättningarna för att bevilja bidrag till aktuella organisationer i största möjliga mån ska överensstämja med nu gällande villkor för bidrag till ideella miljöorganisationer enligt ap.6 1:2-anslaget miljöövervakning mm.

Som Naturvårdsverket tidigare framfört i sitt Budgetunderlag 2023–2025, bör grunderna för bidrag till ideella organisationer regleras i förordning i stället för i anslagsvillkoren. Detta för att säkerställa att myndighetens hantering av bidragsansökningar sker enligt regeringens intentioner.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit John Petersson och Tom Liffen.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till:
m.ke@regeringskansliet.se